

să flaneze în căutarea de sine și în căutarea unei soluții de salvare. Pentru el – o șansă; pentru ea – un drum închis.

Astfel judecate, premisele piesei par generoase sub aspect dramatic. Enunțându-le, însă, dramaturgul nu le-a adâncit, încât piesa lui rămâne una subțire, ușoară, fără fior existențial. Așa a tratat-o și regizorul care, oricum ar fi făcut, nu-i putea conferi mai mult dramatism decât avea. Scenografia e minuțios realistă. Mai metaforică, ea ar fi asigurat spectacolului un plus de

artisticitate. Iar interpretii, evoluând cu precizie și eleganță, ca într-un joc de artificii (artificiile nu frig, nu ard, scânteiază doar în eflorescențe agreabile!), o oră și jumătate de destindere și minime prilejuri de meditație. Spectacolul e un gratios patinaj pe suprafața lucioasă a sentimentelor.

Teatrul Național Iași, sala Studio „Teofil Vâlcu” – Agenda de Jean-Claude Carrière. Traducerea: Paola Bentz Fauci. Regia, scenografia și ilustrația muzicală: Ovidiu Lazăr. Distribuția: Florin Mircea, Catinca Tudose. Data premierei: 3 februarie 2001.

Despre viață și moarte

Foarte puține spectacole dedicate Poetului s-au aflat pe scenele românești în „Anul Eminescu”. Respectându-și statutul de teatru pentru copii și tineret, „Luceafărul” a prezentat, în preziua aniversării nașterii poetului, un spectacol inspirat din literatura populară culeasă de Eminescu; în miezul scenariului se află motivele esențiale ale basmului *Frumoasa lumii*, iar în jurul acestora se adună – întotdeauna cu motivație dramatică și cu grijă pentru încărcătura de semnificații și pentru expresivitatea dialogului – o bogăție de metafore, de vorbe de duh, de proverbe și cimilituri de aceeași proveniență, adică din culegerile folclorice ale poetului, ceea ce conferă textului un ales parfum de autenticitate, de pitoresc ponderat, de sănătate spirituală și de acuratețe a limbii.

Nu e prima dată când Constantin Brehnescu pune în valoare, scenic, literatura populară culeasă de Eminescu; într-un spectacol anterior –

Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte – el a procedat la fel, descoperind în poezii populare motive care se pliau exact pe pilonul filosofic al basmului, îmbogățindu-l și nuanțându-l ideatic și dramatic. De data aceasta, scenariul și spectacolul își asumă o însemnată cotă de originalitate, abătându-se evident de la litera basmului, în parte și de la spiritul lui, și evoluând spre un final pus sub semnul relației indestructibile *viață-moarte*. Omul stă, încă de la naștere, sub imperiul destinului său și sub zodia morții, iată ce ne comunică spectacolul și acest fapt îl deschide către toate vârstele. Copiii vor urmări mai ales meandrele poveștii, dar vor realiza – conștient sau inconștient – și fiorul metafizic; maturii însă vor avea revelații metafizice și prilej de meditație în sens blagian: moartea ca parte din textul vieții, ca împlinire a acesteia, și desigur își vor aminti versurile eminesciene: „Căci se nasc spre a muri / Și mor spre a se naște”. E, fără îndoială, un final șocant, implicând o filosofie a existenței: toată zbaterea omului

pentru împlinirea unui ideal sfârșește ineluctabil în moarte. Pleci de la spectacol gândind și dându-i dreptate lui Nietzsche: „Dacă n-ar fi fost moartea, nu s-ar fi filosofat deloc”. Iar destinul personajului Naftanail îl pui imediat în legătură cu aserțiunea lui Seneca: „Moartea este, câteodată, o pedeapsă; adesea, un dar; mai mult decât o dată, o mântuire”. Am amintit toate acestea nu de dragul citatelor, ci pentru a sublinia caracterul grav al spectacolului – unul dintre cele mai mature și subtile realizate de regizor. Dincolo de orice, *Frumoasa lumii* are alese calități de teatralitate: echilibru între real și fantastic (mai ales în scenariu, căci actorii se simt mai în largul lor în secvențele de real și pitoresc popular, unde sunt încântători, solfegiind însă mai timid în cheia fantasticului), ritm susținut, coerentă a motivațiilor psihologice, caractere bine conturate, un firesc al interpretării (Adrian Zavloschi, Viorel Vârlan, Cristina Gheorghiu, Liliانا Mavriș-Vârlan, Gabriela Andrei) în care

mișcarea, gestul și mai ales rostirea foarte curată, clară, nuanțată dau măsura demersului scenic – actoricesc și regizoral – efectuat cu talent, cu grijă și responsabilitate. Între interpreți există un acord stilistic atent supravegheat de regizor, ceea ce conferă spectacolului putere de comunicare cu publicul. Strategia desfășurării acțiunii și definirea fronturilor de mișcare a personajelor și a relațiilor dintre ele sunt susținute și stimulate de decorurile lui Sandu Maftei care, pe lângă valorile plastice, oferă un spațiu dramatic stimulativ și integrator.

Teatrul „Luceafărul” Iași – Frumoasa lumii de Constantin Brehnescu, după basmul omonim cules de Mihai Eminescu. Regia: Constantin Brehnescu. Scenografia: Sandu Maftei. Ilustrația muzicală: Radu Ștefan. În distribuție: Simona Gachi, Gabriel Lazăr, Adrian Zavloschi, Viorel Vârlan, Emanuel Florentin, Cristian Gheorghiu, Adi Diaconu, Gigi Șfaițer, Liliانا Mavriș-Vârlan, Gabriela Andrei, Iulia Deloiu-Trif, Andreea Crișan, Carmen Vârgă, Ella Leuștean. Data premierei: 14 ianuarie 2001.

